

عنوان مقاله:

بهره برداری پایدار حلقه مفقوده در برنامه های حفاظت از منابع ژنتیکی کشور

محل انتشار:

شانزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات ایران (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسنده:

محمد جعفرآقایی - مرکز ملی مدیریت منابع ژنتیک کشاورزی و منابع طبیعی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

خلاصه مقاله:

ایران یکی از نواحی غنی جهان از نظر تنوع ژنتیکی محسوب می گردد. در گزارشات کمیسیون منابع ژنتیکی برای غذا و کشاورزی سازمان خواربار جهانی ملل متحد ایران بعنوان هفدهمین کشور مگادایورس جهان شناخته میشود. بر همین مبنا کشور ایران برنامه های مفصلی برای حفاظت از این منابع ژنتیکی با ارزش در دست اجرا دارد. از جمله در حال حاضر با جمع آوری و نگهداری بیش از 170 هزار نمونه گیاهی در بانک های ژن، 500 هزار نمونه هرباریومی و هزاران نمونه زنده در باغات گیاهشناسی و باغات کلکسیون تلاش شده است تا بخشی از تنوع ژنتیکی گیاهان کشاورزی حفظ و نگهداری شوند. با اینحال این فعالیت ها تاکنون نتوانسته است انتظارات برنامه را برای حفاظت از منابع ژنتیکی کشور تامین نماید و همچنان شدت فرسایش منابع ژنتیکی بیشتر از ظرفیت این مراکز است. یک برنامه موثر حفاظت و بهره برداری از منابع ژنتیکی شامل سه مولفه حفاظت از منابع ژنتیکی، توسعه روشهای بهره برداری پایدار از منابع ژنتیکی و کنترل و نظارت بر عوامل تاثیر گذار بر تنوع زیستی است. بهره برداری پایدار از منابع ژنتیکی شامل مجموعه های از روشها و سیستم های کشاورزی است که ضمن بهره برداری از منابع برای افزایش تولید محصولات کشاورزی، با محیط زیست نیز سازگار بوده و متضمن حفظ تنوع زیستی در اکوسیستمهای کشاورزی است. علاوه بر آنها عواملی خارج از اکوسیستم های کشاورزی یا مزرعه وجود دارند که دارای تاثیرات شدیدی بر تنوع ژنتیکی کشاورزی هستند. عوامل اقتصادی و اجتماعی، عوامل محیطی، عامل پیشرفت و نوآوری در علم و تکنولوژی و شرایط سیاسی عواملی هستند که در خارج از مزرعه شکل میگیرند اما دارای تاثیرات مثبت یا منفی بر فرسایش منابع ژنتیکی هستند. از آنجا که این عوامل تحت تاثیر روشهای حفاظت از منابع ژنتیکی نبوده و از سیستم های تولید در مزرعه تاثیر نمیپذیرند عدم توجه به این عوامل می تواند برنامه های حفاظت از منابع ژنتیکی را بی اثر ساخته و یا تاثیر آنها را به شدت کاهش دهند. بنابراین در یک استراتژی ملی برای حفاظت و بهره برداری پایدار از منابع ژنتیکی بجای توجه یک بعدی به حفاظت فیزیکی از منابع باید توسعه روشهای پایداری استفاده از منابع ژنتیکی و همچنین کنترل و نظارت بر عوامل خارجی موثر بر تنوع ژنتیک نیز مورد توجه قرار گیرند.

کلمات کلیدی:

تنوع ژنتیکی کشاورزی، بهره برداری پایدار از تنوع ژنتیکی، محرکهای موثر بر تنوع ژنتیکی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1149473>

